

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ

ΚΑΤ' ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΛΥΣΤΡΙΑΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

ῥὸ ἑκατὸν ἀκριβῶς ἔτων, ἦτοι τὴν αὐγὴν τῆς 5 Μαΐου, τότε 23 Ἀπριλίου καὶ ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ἐξέπνεεν ὁ Γεώργιος Καραϊσκάκης, πληγωθεὶς τὴν προτεραίαν. Πάντες ἐνθυμούμεθα ὅτι ἡ ἡμέρα ἐκείνη εἶχεν ὀρισθῆ ὑπὸ τοῦ Κόχραν καὶ τοῦ Τσῶρτς πρὸς ἐπίθεσιν κατὰ τοῦ Ῥεσῆδ Κιουταχῆ πασσᾶ καὶ λύσιν τῆς πολιορκίας τῆς Ἀκροπόλεως καὶ οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὅτι ἡ ἐπίθεσις γενομένη τὴν ἐπαύριον ἄνευ τοῦ Καραϊσκάκη, κατέληξεν εἰς τὴν δεινοτάτην τῶν Ἑλληνικῶν ἡττῶν καὶ ἐπέφερε μετὰ ἓνα μῆνα τὴν συνθηκολογίαν τῆς φρουρᾶς τῆς Ἀκροπόλεως καὶ συγχρόνως τὴν ὑποταγὴν τῆς Στερεᾶς, τὴν ὅποιαν εἶχε θαυμασίως ἀπελευθερώσει ὁ Καραϊσκάκης. Οἱ ἀπανταχοῦ φιλέλληνες ἀπελευθερώοντο, οἱ δὲ φιλότουρκοι ἐπανηγύριζαν, πιστεύοντες ὅτι ἐξέπνεε καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Ἐλευθερία.

Κατὰ τὴν ἔποψιν κυρίως ταύτην, ὡς ἀπηχοῦντα δηλαδὴ τὴν μεταξὺ τῶν Αὐστριακῶν πολιτικῶν κύκλων ὑποδοχὴν τῶν νικῶν καὶ κατόπιν τοῦ θανάτου τοῦ Καραϊσκάκη καὶ τῶν θλιβερῶν ἐπακολουθημάτων, ἀξιανάγνωστα εἶναι τὰ

¹ Ἀνεκοινώθη εἰς τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 5 Μαΐου 1927.

πρὸς τὸν πρίγκιπα Μεττερνίχον ἀποστελλόμενα ἔγγραφα τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἀντιπροσώπων τῆς Αὐστρίας. Τὰ διπλωματικά ἀρχεῖα τῆς Βιέννης εἶχεν ἀναδιφήσει ὁ Γερμανὸς ἱστορικὸς τῆς Ἑλλην. Ἐπαναστάσεως Κάρολος Μενδελσὼν Βαρθόλδης καὶ ὁ Alfred Stern¹ ἀλλ' εὐλόγως ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἱστορικῆς καὶ Λαογραφικῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Συλλόγου πρὸς Διάδοσιν Ὠφελίμων Βιβλίων, ἠθέλησε νὰ λάβῃ πλήρη ἀντίγραφα, τοῦτο δ' ἐξετέλεσε φιλοτίμως ὁ ἐκεῖ διαμένων κ. Παῦλος Γιαννηλίας.

Τὰ σχετικὰ πρὸς τὸν Καραϊσκάκην ἔγγραφα εἶναι ἔνδεκα, γραμμένα 5 γαλλιστί, 3 γερμανιστί καὶ 3 ἰταλιστί μεταξὺ τῆς 26 Φεβρουαρίου καὶ 25 Μαΐου 1827, ἐννοεῖται δὲ ὅτι σπουδαιότερα τούτων εἶναι τὰ ἀποσπάσματα τῶν ἐκθέσεων τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρέσβεως τῆς Αὐστρίας βαρῶνου d'Ottensfels πρὸς τὸν Μεττερνίχον. Καὶ τὸ μὲν α'. (N^ο 160 τῆς 26 Φεβρουαρίου) ἀναφέρει ὅτι πρὸ 4 ἡμερῶν ἡ Πύλη εἶχε λάβει διὰ ταχυδρομοῦ τοῦ Κιουταχῆ Πασᾶ εἰδήσεις περὶ τῶν μαχῶν τοῦ κατὰ τῶν ἀπὸ Ἐλευσίνας ἐξορηγησάντων Ἑλλήνων, δηλαδὴ τῆς παρὰ τὸ Χαϊδάρι καὶ τὸ Μενίδι ἥττης τοῦ σώματος τοῦ Βούρβαχη, ἀλλ' ἀποσιωπᾷ τὴν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀποστολὴν τῆς κεφαλῆς τοῦ γενναίου ἐκείνου τέκνου τῆς Κεφαλληνίας.

Τὸ β'. (N^ο 165) τῆς 23 Μαρτίου τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν πρίγκιπα γαλλιστί ἐκ Κωνσταντινουπόλεως παραπονεῖται πάλιν διὰ τὴν ἔλλειψιν εἰδήσεων ἐκ τοῦ πολεμικοῦ θεάτρου. «Γνωρίζομεν μόνον (λέγει) ἀπὸ ἐπιστολῶν ἐκ Σύρου καὶ τῶν τελευταίων Ἑλληνικῶν ἐφημερίδων, ὅτι ὁ Καραϊσκάκης ἔφθασε τὴν 9 Μαρτίου εἰς τὴν Ἐλευσίνα καὶ ὅτι οἱ Ἕλληνες συνενώνουν τὰς δυνάμεις των πρὸς ἄρσιν τῆς πολιορκίας τῆς Ἀκροπόλεως. Ἀφ' ἑτέρου ὁ Ὅμῆρ Πασᾶς τῆς Εὐβοίας ἀπαλλάσσεται τῆς δυσχερείας καθ' ἣν ἐκινδύνευε νὰ παραδοθῇ βεβαίως ὑπέστη ζημίας κατὰ τὴν ὑποχώρησίν του, ἀλλὰ πάντως οὐχὶ τόσοσ σημαντικὰς ὅσον οἱ Ἕλληνες διατείνονται. En attendant, ἡ Πύλη πέμπει ἀδιακόπως νέα

¹ Geschichte Europas, Berlin 1897 τόμ. II σ. 183, 454.

στρατεύματα· κατὰ τὰς τελευταίας ὀκτὼ ἡμέρας 7 - 8 χιλιάδες ἀνδρῶν μετὰ πυροβολικοῦ ἀνεχώρησαν, ἀφοῦ ἐπεθεωρήθησαν ὑπὸ τοῦ Σουλτάν Μαχμούτ πρὸς τοῦ Ἑσκή Σεραΐ καὶ εἰς τὸ Δαοῦτ Πασᾶ ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Βεζύρη. Ἡ μεγίστη δραστηριότης βασιλεύει εἰς τοὺς κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν ἔξοπλισμούς, ὃ δὲ στόλος ἐντὸς ὀλίγων ἐβδομάδων θὰ ἐξέλθῃ τοῦ λιμένος τῆς Κωνσταντινουπόλεως».

Εἰς τοῦτο ἐπισυνάπτεται (Supplement au N° 165) ἔκθεσις τοῦ ἐν Σμύρνη γενικοῦ προξένου Αὐστρίας, Questions, ἀγγέλλουσα τὴν εἰς στόλον ἀφίξιν τῶν combattants Bandiera καὶ Cognet. «Ἀναμένομεν ἐπομένως μετὰ ζωηροτάτης ἀνυπομονησίας τὴν ἀφίξιν τοῦ πρώτου πλοίου, ὅπερ θὰ μᾶς φέρῃ πιθανῶς τὴν εἴδησιν ἀποφασιστικῶν γεγονότων», καὶ κατόπιν ἐξιστορεῖ συνομιλίαν του μετὰ τοῦ ἐν Σμύρνη Γενικοῦ προξένου τῆς Γαλλίας.

Τὸ δ' (ἀριθ. 167) εἶναι γερμανικὴ ἐπιστολὴ τοῦ εἰρημένου πρεσβευτοῦ πρὸς τὸν Μεττερνίχον, περιέχουσα τὰς ἀναμενομένας εἰδήσεις, καθησυχαστικὰς διὰ τὸν πρίγκιπα. Ἀπὸ τριῶν ἡμερῶν (λέγει) διεδόθη εἴδησις περὶ μεγάλων ἐπιτυχιῶν τοῦ Καραϊσκάκη καὶ τῶν Φιλελλήνων κατὰ τοῦ Ρεσῆδ (Κιουταχῆ) καὶ τοῦ Ὁμέρ πασᾶ, περὶ διαρπαγῆς ὄλων τῶν ἐν Ὠρωπῷ ἀποθηκῶν τοῦ Σερασκέρη, περὶ λύσεως τῆς πολιορκίας τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν περὶ διαλύσεως καὶ ὑποχωρήσεως τοῦ Τουρκικοῦ στρατοῦ καὶ ἐπαναστάσεως τῆς βορείας Ἑλλάδος. Ἡ ἐπισυναπτομένη ἔκθεσις τοῦ ὡς εὐστόχου παρατηρητοῦ γνωστοῦ ταγματάρχου Bandiera δεικνύει ὀφθαλμοφανῶς, ὅτι ὅλως ἄλλοίως συνέβησαν τὰ ἐν Ἑλλάδι. Αἱ ἐπιτυχίαι τοῦ Καραϊσκάκη περιορίζονται εἰς μερικὰς ἀψιμαχίας, καὶ τὴν ἀπώλειαν ὀλίγων ἀνδρῶν ἐκ μέρους τῶν Τούρκων».

Ἡ ἐπισυναπτομένη μακρὰ ἔκθεσις τοῦ Bandiera ἐγρᾶφη (ἰταλιστὶ) ἐν Αἰγίνῃ τῇ 21^η Μαρτίου 1827 καὶ περιέχει ἔκθεσιν τῆς ἐκ Διστόμου ὑποχωρήσεως τοῦ Ὁμέρ Πασᾶ εἰς τὴν Δαύλειαν καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὸ Τουρκοχώρι· καὶ τὴν διάλυσιν τοῦ στρατοῦ τοῦ Πασᾶ, ὃ ὁποῖος νῦν εὐρίσκεται ἄρρωστος (ammalato) εἰς τὴν Εὐβοίαν. «Ὁ Καραϊσκάκης

(λέγει) ἀπαλλαγείς αὐτοῦ «ἦλθεν εἰς τὴν Αἴγινα διὰ τὴν ἀπολαύσιν τῶν τιμῶν, τῶν ὀφειλομένων μᾶλλον εἰς τὴν τύχην παρὰ τὴν ἀνδρείαν του καὶ νὰ συνεννοηθῆ μετὰ τῆς Κυβερνήσεως περὶ ἐπιθέσεως κατὰ τοῦ Κιουταχῆ».

Καὶ τὸ 5' ἔγγραφο εἶναι ἰταλικὴ ἔκθεσις τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ ἐν τῷ Αἰγαίῳ αὐτοκρατορικοῦ στόλου, ἀπὸ 18 Ἀπριλίου. «Ὁ κ. Bandiera ἀμφιβάλλει ὅτι θ' ἀναγκασθοῦν οἱ Τοῦρκοι ἂν μὴ λάβουν ἐπικουρίας νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν πολιορκίαν τῆς Ἀκροπόλεως· ὁ Καραϊσκάκης σκοπεύει εὐθὺς ὅταν λάβῃ ἄλλας βοήθειαι, ποῦ περιμένει, νὰ κυκλώσῃ τὸν Σερασκέρη, ὥστε νὰ κωλύσῃ τὴν ἀφίξιν νέων ἐπικουριῶν καὶ τροφῶν».

Κατόπιν (ζ' = N^ο 170 Β') ἐντὸς ἐπιστολῆς τοῦ πρεσβευτοῦ πρὸς τὸν Μετερνίχον (τῆς 25 Ἀπριλίου) ὑπάρχει ἀπόσπασμα ἐκθέσεως τοῦ ἐν Ἀθήναις Αὐτοκρατορικοῦ Προξένου Γορίπς. «Ἐχομεν νέα γράμματα ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως τῆς 8/20 τρέχοντος· δὲν εἶνε ἐκτὸς κινδύνου κυρίως ἕνεκα τῶν ἀνταρσιῶν τῶν Λιάπηδων».

Τὸ η' (N^ο 171) εἶναι ἀπόσπασμα γερμανικῆς ἐπιστολῆς τοῦ πρεσβευτοῦ πρὸς τὸν Μετερνίχον, γραμμῆς τὴν 10 Μαΐου, δηλαδὴ 6 ἡμέρας μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Καραϊσκάκη καὶ 4 μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, ἀλλ' ὅμως ἐν ἀγνοίᾳ τούτων. Παριστᾷ λοιπὸν τὴν δεινὴν θέσιν τοῦ Κιουταχῆ. «Ἐν Ἀθήναις (λέγει) οἱ ἐμπόλεμοι εὗρισκονται εἰς τὴν πρὸ δύο μηνῶν θέσιν. Ὁ Ρεσῆτ (Κιουταχῆ) Πασᾶς κατεῖχεν ἀκόμη ὅλας του τὰς θέσεις, ἀλλ' ἡ ἔλλειψις ζωοτροφιῶν γίνεται καθ' ἑκάστην αἰσθητῆ καὶ ἂν ἐπιβεβαιωθῆ ὅτι τέσσαρα πλοῖα μετὰ τροφῶν, προοριζομένων διὰ τὸν στρατόν του, ἀπήχθησαν ἢ ἐκάησαν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ὁ Σερασκέρης οὗτος, ἂν μὴ τοῦ ἔλθῃ ταχέως ἄλλοθεν βοήθεια, θὰ περιέλθῃ εἰς μεγάλην στενοχωρίαν. Ἄλλ' ὅμως ἔχει δηλώσει ὅτι προηγουμένως θὰ ταφῆ ὑπὸ τὰ ἔρειπια τῆς πόλεως καὶ ἂν καταναλώσῃ τὸ τελευταῖον του ψωμί, πάλιν θὰ δοκιμάσῃ γενικὴν ἔφοδον εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, πρὶν παραιτήσῃ τὴν πολιορκίαν».

Ἐν τέλει ὁ Πρέσβυς ἐπισυνάπτει φύλλον τῆς ἐν Ὑδρα

γαλλισι ἐκδιδομένης ὑπὸ τῶν Φιλελλήνων «Abeille Grecque», ὅπου ἐδημοσιεύοντο προκηρύξεις τοῦ Κόχραν.

Καὶ τὴν 17 Μαΐου ὁ Πρόεδρος ἐπισυνάπτει (N^ο 172) ἔκθεσιν τοῦ πλοίαρχου Cornet ἐκ Σαλαμίνας περὶ τοῦ ἀπὸ 24 Ἀπριλίου μέχρι 2 Μαΐου γεγονότων, δηλαδή περὶ τῆς ἀλώσεως τοῦ Μοναστηρίου τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος καὶ τῆς θλιβεραῆς σφαγῆς τῆς παραδοθείσης φρουραῆς. «Ἡ ἄμυνα τῶν Τούρκων (γράφει εὐλόγως τὴν 26 Ἀπριλίου) εἶναι ἀξία θαυμασμοῦ καὶ ἀνωτέρα παντὸς ἐπαίνου». Τὴν 28 σημειώνει «Μετὰ μεσημβρίαν ἔπεσε τέλος τὸ Μοναστήρι. ... Ὁ λόρδος Κόχραν ἤθελε νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν τῶν αἰχμαλώτων, ἀλλὰ μία τουφεκία ποῦ ἔρριψε ἓνας αἰχμάλωτος πρὶν παραδώσῃ τὰ ὄπλα του, ἔπέφερε τὴν σφαγὴν τῶν ἀτυχῶν. Οἱ Ἑλληνες ἐπέπεσαν κατ' αὐτῶν καὶ τοὺς κατέσφαξαν.

Περὶ τοὺς 200 ἐξῆλθον ἐκ τοῦ Μοναστηρίου, 100 ἔμειναν κατὰ τὰς προηγουμένας ἡμέρας. Ποία ἀνταπόδοσις (reazione) παρασκευάζεται, ἂν πέσουν αἱ Ἀθῆναι». Τὴν 30 Ἀπριλίου γράφει:

«Ὁ Στρατηγὸς Τσάρτς μοῦ ἐμήνυσε ὅτι εἶχε πλησίον του τὸν Μπίμπασην (χιλίαρχον) τῶν γενναίων ὑπερασπιστῶν τοῦ Μοναστηρίου καὶ μὲ παρεκάλει νὰ τὸν δεχθῶ ἐπὶ τοῦ πλοίου· ἂν καὶ τοῦτο ἠδύνατο νὰ δικαιολογήσῃ μίαν ἄρνησιν, ἀλλ' ὅμως ἐπειδὴ αὕτη θὰ ἐστοίχιζε τὴν ζωὴν τοῦ ἀτυχοῦς τούτου ἀξιοματικοῦ, ἐνόμισα ὅτι ἀποτίνω φόρον φιλανθρωπίας, δεχόμενος αὐτὸν καὶ σώζων ἐκ τοῦ θλιβεροῦ τέλους τῶν στρατιωτῶν του». Καὶ ἐπιλέγει «Θλίβομαι ὅτι εἶμαι μόνος κατὰ τὴν σπουδαιοτάτην στιγμήν, ὅπως ἀποστείλω τὴν ἀποφασιστικωτάτην ἐξ Ἑλλάδος εἶδησιν».

Τὸ ἐπόμενον ἔγγραφο (ι' = N^ο 174) εἶνε συνέχεια τοῦ ἡμερολογίου τοῦ Cornet καὶ ἀγγέλλει τὸν θάνατον τοῦ Καραϊσκάκη, συμβάντα «ἐπὶ τῆς γολέτιας τοῦ στρατηγοῦ Τσάρτς». «Ὁ νεκρὸς μετεκομίσθη εἰς Butturi» - ὅπερ εἶναι βεβαίως παρανόγησις τοῦ «Κούλουρι».

Τὸ τελευταῖον ἔγγραφο (N^ο 174 A) εἶναι μακροτάτη γαλλικὴ ἐπιστολὴ τοῦ πρεσβευτοῦ d' Ottenfels πρὸς τὸν

Μεττερνίχον περι τῆς καταστροφῆς. «Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Γαλλίας [κόμης Guilleminot] μὲ εἰδοποίησε ὅτι θ' ἀποστείλῃ ἰδικόν του ταχυδρόμον, ὅπως πληροφορήσῃ τὴν Κυβέρνησίν του περι τῶν νεωτάτων ἐν Ἑλλάδι στρατιωτικῶν γεγονότων. Ἐπωφελούμαι τὴν εὐκαιρίαν ὅπως ἀποστείλω ἐκθέσεις περι τῶν ἐν Ἀττικῇ, τὰ ὁποῖα μοῦ φαίνονται σπουδαιότατα, καθ' ὅσον ὄχι μόνον ἡ φρουρὰ τῆς Ἀκροπόλεως εἶναι ἐτοίμη νὰ συνθηκολογήσῃ, ἀλλὰ καὶ αἱ ἄλλαι κατὰ ξηρὰν Ἑλληνικαὶ δυνάμεις εἶναι ἐntièrement demoralisées μετὰ τὴν ἦταν τῆς 6 Μαΐου» Καὶ κατωτέρω παρατηρεῖ «ὁ στρατηγὸς Τσῶρτς καὶ ὁ Λόρδος Κόχραν ἠδυνήθησαν νὰ πειθοῦν ὅτι οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες δὲν ἀξίζουν τοὺς ἀρχαίους ἥρωας τῆς Ἑλλάδος, τοὺς ὁποίους ἐπίστευσαν ὅτι βλέπουν εἰς τὰ ὄνειρά τους μαχομένους ὑπὲρ ἀπελευθερώσεως τῆς πατρίδος των. Ὁ λόρδος Κόχραν παρεσύρθη εἰς τὴν φυγὴν καὶ ἠναγκάσθη νὰ διφθῇ εἰς τὴν θάλασσαν διὰ νὰ σωθῇ κολυμβῶν». Διηγούμενος ἔπειτα τὴν πρὸς τὸν Κιουταχὴν μεσολάβησιν τῶν Γάλλων ἀξιωματικῶν τοῦ ναυτικοῦ, παρατηρεῖ «Κυρίως διὰ νὰ σώσουν τὴν ζωὴν τοῦ συνταγματάρχου Φαβιέ, διεπραγματεύθησαν τὴν συνθηκολογίαν οἱ Γάλλοι πρὸς τὸν Σερασκέρην. Ἐχω τὴν τιμὴν νὰ ἐπισυνάψω ἀντίγραφον αὐτῆς. Εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι οἱ ὄροι εἶναι μετριώτατοι, καθ'αὐτὸ τιμητικοί. Ἄλλὰ τὸ ἐκπληκτικώτερον εἶναι, ὅτι ἡ συνθηκολογία αὕτη, τὴν ὁποίαν ἔφερεν ὁ Γάλλος πλοίαρχος εἰς τὴν φρουρὰν τῆς Ἀκροπόλεως, ἀπερρίφθη ὑπ' αὐτῆς· λέγουν μάλιστα ὅτι ὁ ἀξιωματικὸς οὗτος ἐπροπηλακίσθη παρὰ τῶν πολιορκουμένων, οἱ ὁποῖοι ἔδωσαν περίπου τὴν αὐτὴν ἀπάντησιν ποῦ εἶχε δώσει ἡ φρουρὰ Μεσσολογίου». Ἄλλ' ἀποκαλυπτικώτερος εἶναι ὁ ἐπίλογος τῆς μακρᾶς ταύτης ἐπιστολῆς, ἔχων ὡς ἑξῆς: «Αἱ πρῶται εἰδήσεις περι τῶν ἐν Ἀττικῇ τουρκικῶν ἐπιτυχιῶν ἔφθασαν εἰς τὴν Πύλην τὴν νύκτα τῆς 17 (Μαΐου). Διεδόθησαν τάχιστα μετὰ ὑπερβολῶν εἰς τὸ Πέρα, ὃ δὲ Βρεττανὸς πρόεδρος ὁ ὁποῖος τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐώρταζε τὴν ἑορτὴν τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας, ἦν ἀνέβαλλε διὰ ποικίλους λόγους ἀπὸ τῆς 23 Ἀπριλίου, ὑπέ-

στη τὴν ταπεινῶσιν (mortification) νὰ πανηγυρίσῃ τρόπον τινὰ τὰς τουρκικὰς νίκας. Σήμερον ἀποστέλλει ταχυδρόμον εἰς τὴν Κυβέρνησίν του, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἔθιμόν του... χωρὶς νὰ μοῦ προσφέρῃ νὰ τὸν χρησιμοποῦσῃ καὶ ἐγώ. Πρέπει τέλος νὰ αἰσθάνεται τὴν δυσχέρειαν τῆς θέσεώς του, διότι εἶπεν εἰς τὸν στρατηγὸν Guilleminot ὅτι τὰ πράγματα τοῦ φαίνονται λαμβάνοντα τοιαύτην τροπὴν, ὥστε ἂν ὁμιλήσῃ τις περὶ μεσολαβήσεως πρὸς τὴν Πύλῃν, ἀπλῶς γίνεται γελοῖος. « Ἄν τοιαύτη εἶνε ἡ θέσις μας, τοῦ ἀπῆντησεν ὁ κόμης Guilleminot, δὲν θὰ εὔρετε κακόν, κ. πρέσβυ, ἂν ἐπιζητῶ νὰ ἔχω τὴν κατὰ τὸ δυνατόν ἐλαχίστην ἐγὼ μερίδα.»

[ ] Πρεσβευτὴς τῆς Ἀγγλίας, ὡς γνωστόν, ἦτο τότε ὁ ὑποκόμης Στράτφορντ Κάννινγκ, ἐξάδελφος τοῦ Γεωργίου Κάννινγκ, ἔχων μετὰ τοῦ πρέσβεως τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ρωσσίας τὴν δύσκολον ἐντολὴν νὰ πείσῃ τὸν Σουλτὰν Μαχμουτ εἰς μερικὰς πρὸς τοὺς Ἕλληνας παραχωρήσεις. Ὁ Στράτφορντ Κάννινγκ ἐφημίζετο ὡς λίαν ἀγέρωχος καὶ αὐθαίρετος, ἐλέγετο δὲ ὅτι ἐθεώρει τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν Ἑλλήνων ὡς οἰκιακὴν του ὑπόθεσιν. Διὰ τοῦτο χαιρεκακεῖ τόσον διὰ τὴν στενοχωρίαν του ὁ βαρῶνος Ὀττενφελς. Ἄλλ' εὐτυχῶς ὁ Ἀγγλος πρεσβευτὴς εἶχε τὴν εὐκαιρίαν ν' ἀντικρούσῃ τὸν Αὐστριακὸν συνάδελφόν του καὶ μετὰ τὴν ναυμαχίαν τοῦ Ναυαρίνου.

ΣΙΜΟΣ ΜΕΝΑΡΔΟΣ

